

FORARBEID

KJØPMANNSGATA 41
TRANSFORMASJON AV
PARKERINGSBUS

KJØPMANNSGATA 41
TRANSFORMASJON AV
PARKERINGSBUS

Innhold

- 3 Innledning
- 8 Kjøpmannsgata
- 10 Kjøpmannsgata 41
- 16 Programmet
- 24 Området
- 32 Opptegning
- 34 Hypotese

O PPGAVEN består i å transformere parkeringshuset, Kjøpmannsgata 41, i Trondheim. Vi undersøker byggets program gjennom prosjektering. Med utgangspunkt i en blanding av offentlige funksjoner og bolig.

«Trondheim kommune og Statens vegvesen inviterte våren 2017 til åpen internasjonal plan- og designkonkurranse om gata. Formålet med konkurransen var å finne et helhetsgrep som løfter og vitaliserer Kjøpmannsgata.»

*1 Gisle Nåtås. Svensk vinner i Kjøpmannsgata. [nettside], 2017.
<http://www.aritektur.no/svensk-vinner-i-kjopmannsgata>*

Konkurransen forutsetter ikke en endring av Bryggerekka i Kjøpmannsgata, et av Trondheims mest fremtredende bygningsmiljø. Mange av de eldre bryggene er ikke i bruk. Vi mener en funksjonsendring av bryggene vil være avgjørende for å løfte og vitalisere Kjøpmannsgata.

Kjøpmannsgata 41 skiller seg ut ved å være nyere, større og av betong. Bryggas systematiske søyle- og bjelkekonstruksjon gjør den velegnet for transformasjon. Derfor transformerer vi Kjøpmannsgata 41.

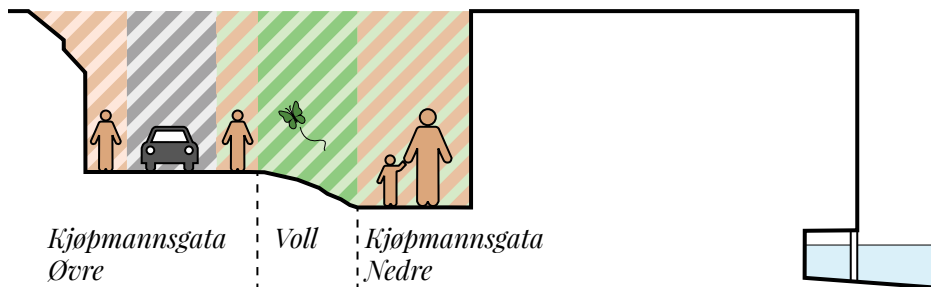
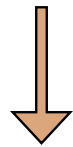
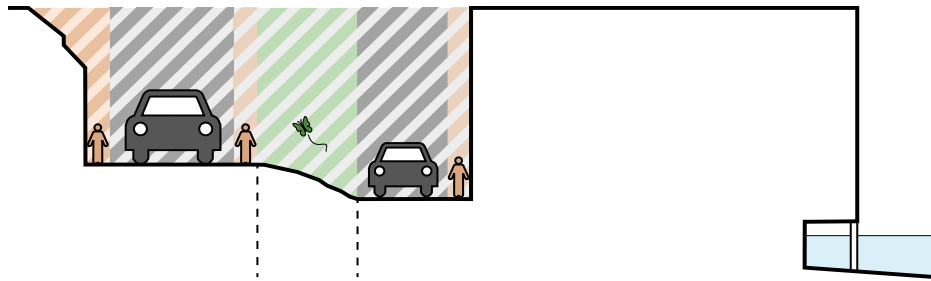
Forarbeid Kjøpmannsgata 41

*Bakgrunnen for valg av
oppgave er arkitektonisk
interesse for bygget og gata.*

Kjøpmannsgata 41

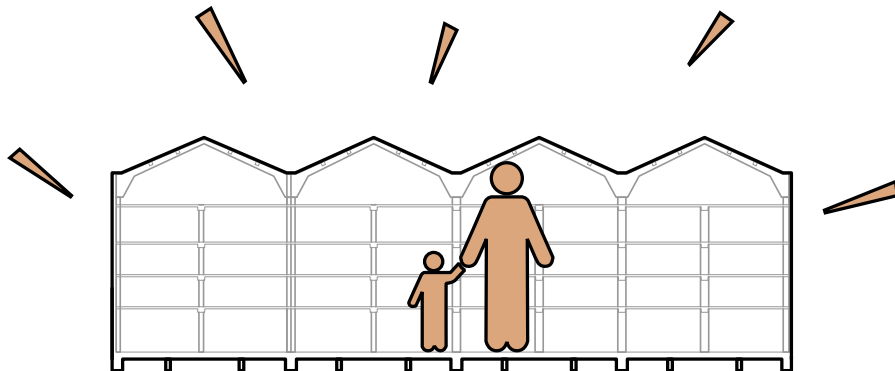
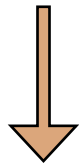
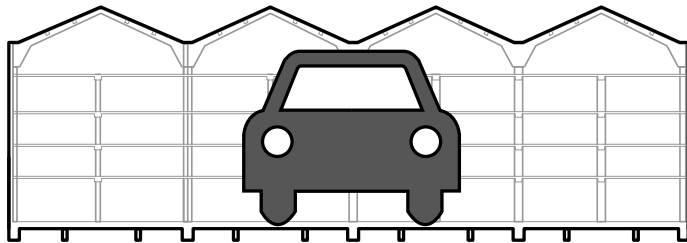
Dronningens gate allmenning

KJØPMANNSGATA består av et øvre og nedre gateløp. En beplantet voll, originalt anlagt som forsvarsverk og brannsikring, ligger mellom gateløpene. Det øvre løpet er en tofelts vei med fortau og sykkeltrase på begge sider. Deler av gaten har kantparkering. Det nedre gateløpet er enveiskjørt med fortau langs bryggerekka. Hele nedre gateløp har kantparkering. Selv om strekningen er enveiskjørt er gaten ofte brukt som snarvei i et presset trafikkbilde. Klemmt mellom to trafikkerte gater blir vollens potensial som urbant grøntdrag ikke utnyttet. Dette gjør Kjøpmannsgata, øvre og nedre, til en lite attraktiv gate for myke trafikanter.

I 2017 bestemte Trondheim kommune at Kjøpmannsgata skal tilrettelegges for gang- og sykkeltrafikk. Vi mener endringen av fokus fra harde til myke trafikanter burde reflekteres i byggene og allmenningene i dette gateløpet. Vi undersøker mulighetene som ligger i å endre Kjøpmannsgata 41 fra et hus for biler til et hus for mennesker.

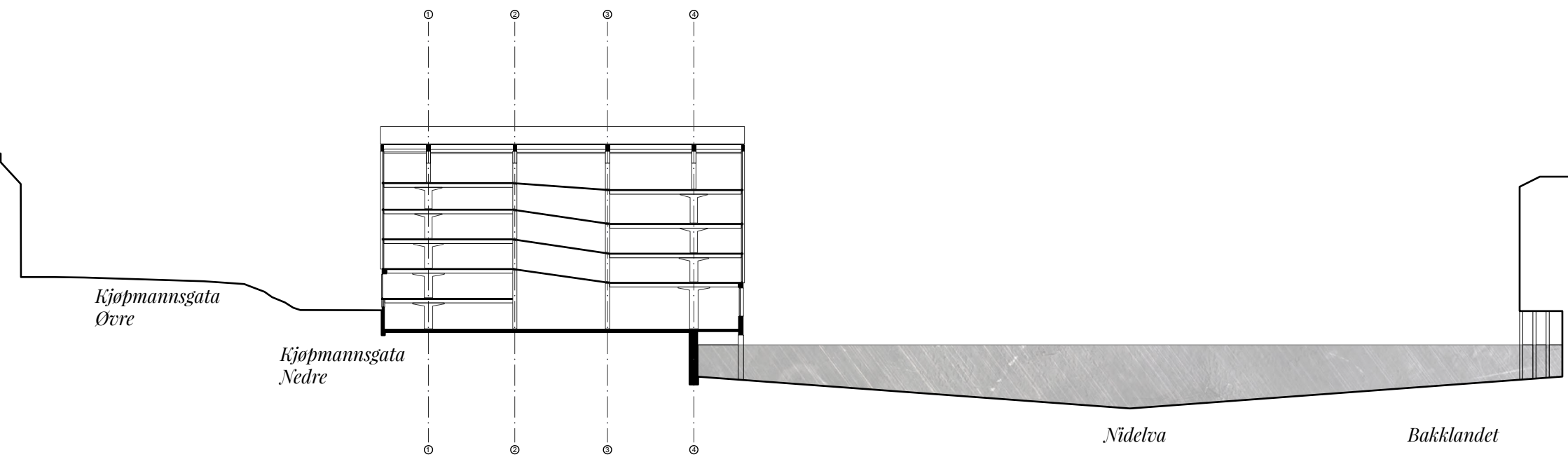
KJØPMANNSGATA 41 ble oppført i 1960 og utvidet i 1968. Det er tegnet av arkitekt Axel Guldahl jr. Bygget blir kalt Ola Bruns Bilhus etter sin byggherre.

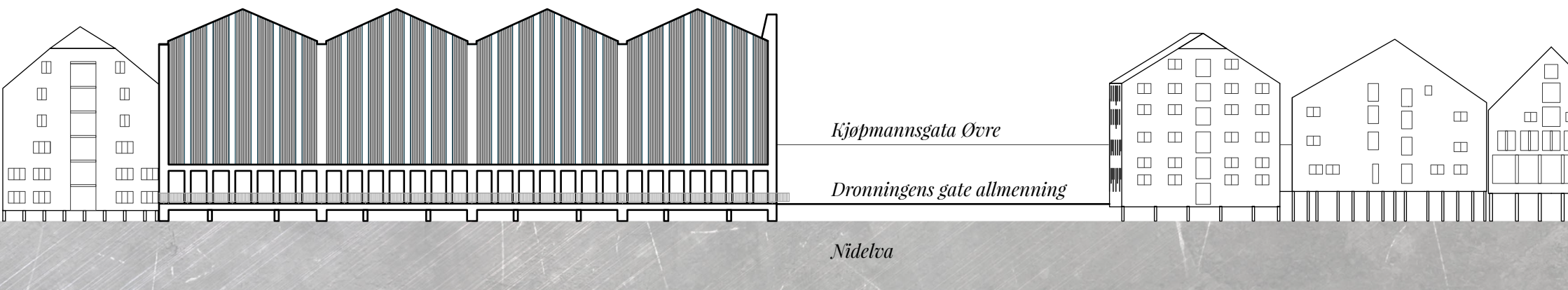
Bilhuset er bygget etter strukturalistiske prinsipper, med fire gjentakende moduler som illuderer hver sin brygge. De fire modulene deler bærestruktur og tak. Dette står i kontrast til resten av bryggene, som er oppført som separate konstruksjoner med liten avstand mellom seg. Slik fremstår bilhuset betydelig større enn de andre bryggene. Byggets konstruktive elementer er plasstøpte betong- søyler, dragere og dekker. Bilhuset er fem etasjer høyt, og har splitt-level med ti nivåer for å maksimere og forenkle adkomsten til p-plassene.

De ti nivåene nås med ramper som ligger mellom andre og fjerde søylerad i bygget. Bryggen er halvklimalisert med unntak av butikkene og bensinstasjonen. Fasaden er et gjentakende system i betong kledd med brun bølgeblikk. Mellom betongen ligger vinduene som lange og smale slisser. Fasaden har et sterkt vertikalt preg som ikke ligner de andre bryggenes formspråk.

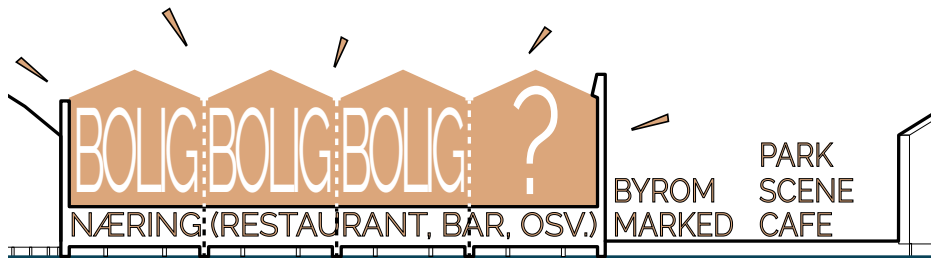
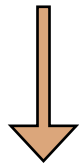
Byggets strukturalistiske konstruksjon gjør det egnet for transformasjon. Deler av fasaden kan enkelt fjernes og den plasstøpte betongen kan kuttes for å tilpasses ny bruk.

Snitt gjennom kjørerampe 1: 500

Fasade Nidelva 1: 500

PROGRAMMET i bygget er i dag: bilbutikk, med tilhørende verksted, bensinstasjon, bilvask, 250 parkeringsplasser, dykkebutikk og en marina. Funksjonene er orientert rundt bilen.

Mellom bilhuset og Kjøpmannsgata 51 ligger Dronningens gate allmenning. Allmenningen er avslutningen av Dronningens gate i øst der gata møter Nidelva. Dronningens gate er en viktig gate i Trondheim. I dag brukes allmenningen som parkeringsplass og bensinstasjon. Dette er uheldig da allmenningen har potensial til å være et godt offentlig byrom, slik som Kongens gate allmenningen. Omleggingen av Kjøpmannsgata til gågate fordrer en funksjonsendring for bilhuset og Dronningens gate allmenningen. Det vil styrke Kjøpmannsgata som gågate, allmenningen som byrom og Trondheim som by.

«Allmenningene hadde sin opprinnelse i Middelalderen og er første gang omtalt i Magnus Lagabøters bylov av 1276. Allmenningenes funksjon var både å være ferdselsåre og brannsikring.»
² Allmenninger i Midtbyen og på Bakklundet [nettside]. 2017.
http://www.strindahistorielag.no/wiki/index.php?title=Allmenninger_i_Midtbyen_og_på_Bakklundet

Illustrasjonen viser et mulig program etter vår prosjektering.

Dronningens gate

Dronningens gate allmenning

Munkegata

Kjøpmannsgata øvre

Kjøpmannsgata nedre

Torvet

Kongens gate

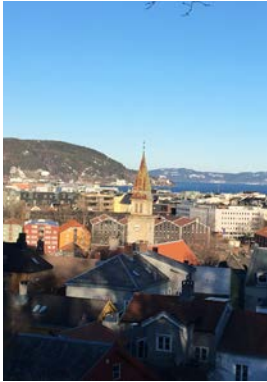
Kongens gate allmenning

Nidelva

Bakklouddet

Kjøpmannsgata 1 : 2 000

OMRÅDET bilhuset ligger i kalles Bryggerekka. Det er et viktig og historisk bygningsmiljø i Trondheim. Elven var handelsveien og bryggene var en aktiv del av byen. Tre var det primære tilgjengelige bygningsmaterialet. Bryggerekka vokste frem av blant annet disse forutsetningene. Dette førte til en typologi som er definert av sitt tydelige regelbunde formspråk. Bryggenes funksjon var lager og handelsbygg. Planløsningen er et resultat av funksjonen, med midtgang for transport av varer og lagerrom på sidene.

Bryggerekka er fortsatt en viktig del av Trondheim by, men har utfordringer: verneklassifiseringer, økonomiske begrensninger og dårlige lysforhold er noen av årsakene til at deler av Bryggerekka står ubrukt. De nyere prosjektene i området har i stor grad holdt seg til bryggenes opprinnelige formale uttrykket og materialitet. Bakgrunnen for dette er at man skal oppfatte Bryggerekka som en sammenhengende struktur. Strukturen er dannet av en rekke regler som bruk av påler som fundament, takform, høyde, dybde og materialitet. Hvilke av disse kan man bryte? Parkeringshuset har brutt pålfundamentering og materialbruken. Er det grunnen til at det anses som et utskudd i bryggerekka?

Bryggerekka

Kjøpmannsgata øvre

Kjøpmannsgata nedre

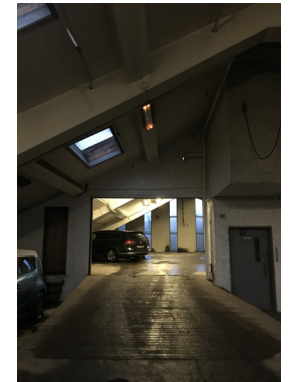
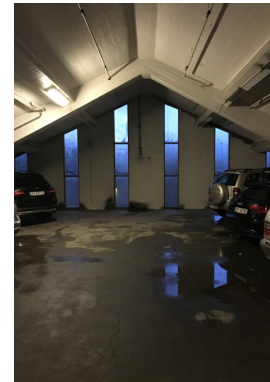
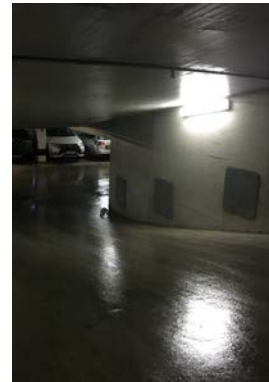
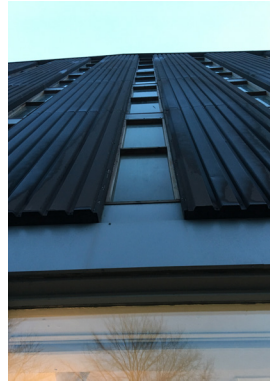
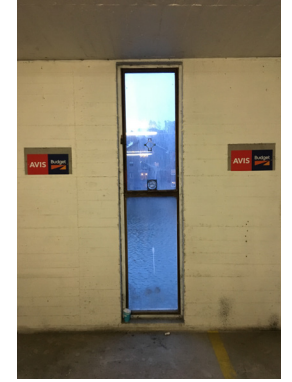
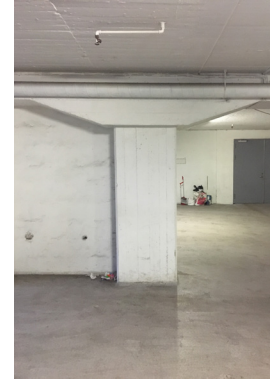
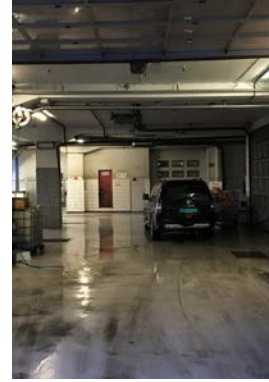
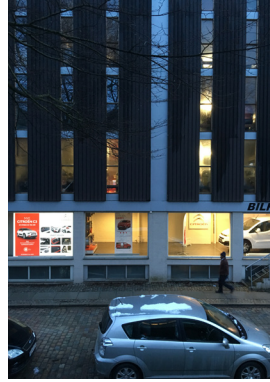
Kjøpmannsgata 41

Dronningens gate almenning

Nidelva

Bakklandet

Voll

Eksterior

Interiør

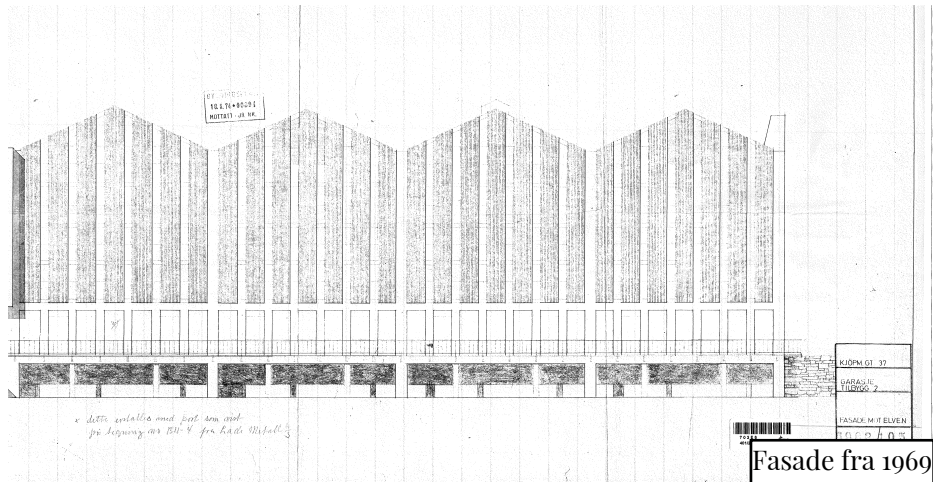

VH 81275

UF 62763

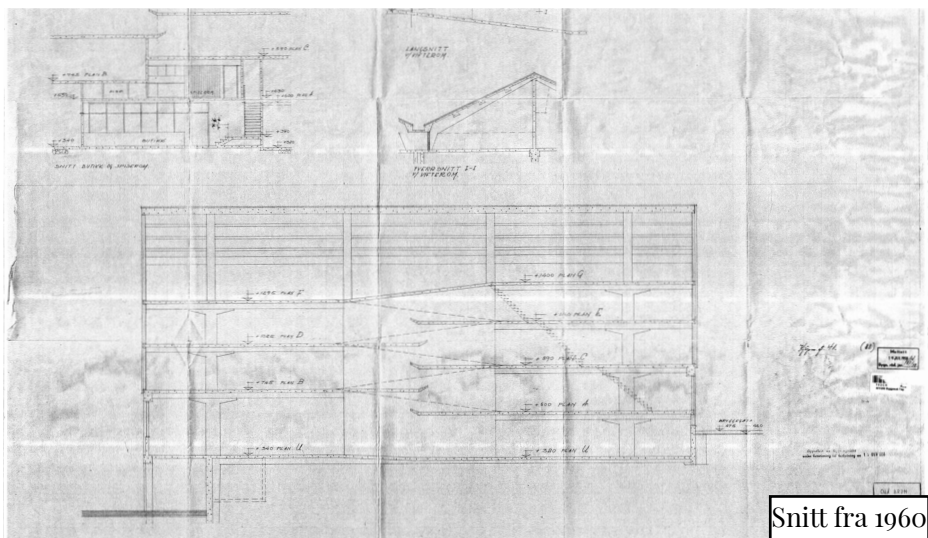
5821

7

Fasade fra 1969

OPPTEGNING og digitalisering av parkeringshuset er nødvendig for å forstå mulighetene som ligger i transformasjon av det eksisterende bygget. Vi har valgt å fokusere på å løse et komplekst program. Denne masteroppgaven skal derfor ikke regnes som en bygningsvern oppgave. Bilhuset er på ca 10 000 kvadratmeter, det er ikke hensiktsmessig for oss å gjøre en oppmåling. Vi har valgt å basere opptegningen på de originale tegningene til arkitekt Axel Guldahl jr (hvor dette er mulig). Tegningene har vi hentet fra byarkivet på Dora. Det blir et betydelig arbeid i begynnelsen av masteroppgaven å digitalisere disse tegningene slik at vi kan prosjektere effektiv og korrekt.

Snitt fra 1960

Fasade, snitt og takplan i dette forarbeidet er et utdrag av de digitaliserte tegningene vi har påbegynt. Opptegningen vil bli utstilt i sin helhet i et hefte sammen med resten av det innleverte materialet på NTNU i mai 2018. Med heftet vil man kunne sette seg inn i hvordan bygget er i dag.

Historie

VÅR HYPOTESE er at om bryggene blir tatt i bruk vil Kjøpmannsgata ha større verdi for Trondheim og byens befolkning.

Identitetsbærende områder som Bryggerekka, har vokst frem på bakgrunn av spesifikke forutsetninger. Over tid forandrer disse forutsetningene seg. Ny økonomi, politikk og teknologi skaper behov for bruksendring, men sjeldent endres det formale uttrykket til disse bygningsmiljøene. Idealet ved transformasjon eller nybygg i slike områder er ofte å holde seg så nært originalen som mulig, selv om bygningens funksjon er endret.

Vi mener verdien til Bryggerekka blir svekket av at deler av den står ubrukt. Ved å holde seg for strengt til de typologiske reglene, satt av historiske forutsetninger har det blitt vanskelig å ta bryggene i bruk. På grunn av det har området mistet noe av sin opprinnelige karakter. Vi postulerer at prosjektet, vil vise at området og dets verdi kan styrkes gjennom transformasjon. Dette oppnås ved å benytte flere virkemidler i tillegg til kopi og kontrast i møte med historiske bygg. Prosjektet vil være et eksempel på bevaring gjennom bruk og styrking av bygningsmiljøer gjennom transformasjon. Derfor transformerer vi Kjøpmannsgata 41.

KJØPMANNSGATA 41
TRANSFORMASJON AV
PARKERINGSBUS

MASTEROPPGAVE
ARKITEKTUR NTNU, 2018

KRISTOFFER OLSEN HAUGE,
KRISTIAN ORMHAUG

VEILEDER: OLE JØRGEN BRYN

MASTEROPPGAVE
ARKITEKTUR NTNU, 2018

KRISTOFFER OLSEN HAUGE,
KRISTIAN ORMHAUG

VEILEDER: OLE JØRGEN BRYN